

Decibelin trendiraportit ovat lyhyitä koosteita ilmiöistä tai ongelma-alueista, jotka Decibelin nuorisotiedottajat ovat huomanneet olleen ajankohtaisia Kysy Pois! -neuvontapalvelussa kuluneen kuukauden/ajanjakson aikana. Trendiraportteja voi jakaa Decibelin 12 jäsenkunnassa kaikille niille, jotka tällaista tietoa tarvitsevat, esimerkiksi koulukuraattoreille, terveydenhoitajille, sosiaalityöntekijöille ja nuoriso-ohjaajille. Trendiraportit jaetaan nuorisotoiminnassa mukana olevien viranhaltijoiden kautta kaikkiin Decibelin johtoryhmässä mukana oleviin kuntiin.

Tammi–maaliskuu 2022

Kysymyksiä yhteensä 529 (edellinen vuosineljännes: 516)

Kysymyksiä Decibelin jäsenkunnista 442 (453)

Kysymyksiä ruotsiksi: 490 (462)

Kysymyksiä suomeksi: 39 (54)

Tytöiltä: 327 (316)

Pojilta: 184 (173)

Muilta: 18 (27)

Eniten kysymyksiä esittäneitä ikäluokassa: 15 (14–16)

Trendit, Kysy pois

Tammi–maaliskuussa 2022 esitetyistä nuorten kysymyksistä pystyi selvästi näkemään Ukrainan sodasta johtuvan huolestuneisuuden maailmantilanteesta. Moni kysymys koski Suomen sotaan joutumisen riskiä ja Suomen puolustustoimintaa, esimerkiksi kenen pitää ensimmäisenä lähteä taisteluun, jos sota tulisi tänne. Jälleen kerran suuri kiitos yhteistyöstä asiantuntijoillemme, jotka osaavat antaa tällaisiin tärkeisiin kysymyksiin turvallisia ja asiallisia vastauksia. On ilmiselvää, että nuoret saavat sosiaalisen median (Instagram, Tiktok) kautta informaatiota ja uutisia mutta usein heiltä puuttuu aikuinen, jonka kanssa käsitellä niiden herättämiä ajatuksia, tai heiltä puuttuu tieto siitä, mistä luotettavaa tietoa saa. Olemme puhuneet tästä – sosiaalisessa mediassa nähdystä sotaan liittyvien asioiden aiheuttamasta huolestuneisuudesta – nuorten kanssa myös koulukäynneillä. Ongelmaksi on ilmaistu se, että nuoret käyttävät usein sosiaalista mediaa iltaisin rentoutumiseen, mutta sodasta muistuttaminen rentoutumiseen haluttuna aikana voidaan kokea stressaavaksi.

Koronaviruksesta, rokotuksista ja rajoituksista tulee yhä kysymyksiä. Pääosin korona tulee kuitenkin niissä esille epäsuoremmalla tavalla ja usein siten, että nuoret kokevat menettäneensä yhden ajanjakson elämästään rajoitusten, yleisen väsymyksen ja jatkuvasti muuttuvien rajoitusten aiheuttaman voimattomuuden vuoksi. Ei ole kovinkaan yllättävää, että yksinäisyyttä arjessaan kokeneet nuoret ovat kokeneet itsensä entistäkin eristäytyneemmäksi, jos opiskelu on rajoitusten tai karanteenin vuoksi ollut etäopiskelua.

Ennuste yhteiskunnan avaamisesta pandemian jälkeen näyttää nyt lupaavammalta kuin koskaan aiemmin, mutta kahden menetetyn ”normaalin yhdessäolon” vuoden jälkeen Decibelissä uumoillaan, että normaaliin kanssakäymiseen palaaminen on yhteiskunnalle haaste. Korona-aikana on kasvanut uusi nuorten sukupolvi, jolla ei ole ollut samoja mahdollisuuksia kuin aiemmin olla tekemisissä toistensa kanssa isommissa ryhmissä ja yhteyksissä. Todennäköisesti tämä vaatii kouluilta/yhteiskunnalta enemmän resursseja esimerkiksi seksuaalisesta häirinnästä ja oikeudesta omiin rajoihin käytäviin keskusteluihin.

Itsetuhoista käyttäytymistä koskevien kysymysten määrässä on kasvua edelliseen raportointijaksoon verrattuna. Niiden kohdalla voimme vain spekuloida, onko niidenkin perustana kokemus hallinnan menettämisestä, ajatellen kaikkea sitä muutakin, minkä hallinta yhteiskunnassa tuntuu tällä hetkellä mahdottomalta.

Perhesuhteita, vanhempien suhdetta ja vanhempien alkoholin käyttötapoja koskevista huolista on kysytty tavallista enemmän. Nuoret voivat tuntea voimattomuutta nähdessään vanhemman voivan huonosti, mutta he eivät tiedä, miten osoittaa välittämistä tai tukea. Omissa ja asiantuntijoiden vastauksissa kehotamme nuoria puhumaan heitä lähellä olevien turvallisten aikuisten kanssa, esimerkiksi kuraattoreiden, kouluterveydenhoitajien tai kouluhenkilökunnan. Toivomme, että kaikki nuorten parissa työskentelevät aikuiset pystyvät vaivattomasti ottamaan roolin turvallisenä aikuisena, jonka puoleen nuoret voivat kääntyä. Kaikkia vastauksia ei tarvitse tietää – yleensä tarvitsee vain uskaltaa seistä vierellä, kuunnella ja pohtia jatkoa yhdessä.

Kuten aina keväisin, raportointijakson lopussa oli nähtävissä kasvua syömishäiriöitä ja liikkumista koskevien kysymysten määrässä. Ne liittyvät lähestyvään kesään ja siihen, että lehdissä ja sosiaalisessa mediassa aletaan kirjoittaa uimapuvussa näyttäytymisestä.

Muilta osin kysymykset koskevat aiempaan tapaan murrosikää, seksuaaliterveyttä, suhteita, rakastumista, opintoja ja kaikkea maan ja taivaan väliltä. Olemme valtavan iloisia siitä, että saamme taas käydä kouluissa ja tavata nuoria kasvotusten!

Raportointijakson perusteella nuorille pitäisi mielestämme tiedottaa enemmän:

- 🗣️ Keskustelua sosiaalisen median käytöstä ja siitä, miten nuoret saisivat tietoa esimerkiksi Ukrainan sodasta luotettavalla tavalla, mutta niin että sitä ei saa ”liikaa”. Nuorten pitää saada tietää, että heilläkin on oikeus rentoutumiseen ja että heidän ei koko ajan tarvitse olla saatavilla, verkossa tai tietää kaikkea maailman tilanteesta.
- 🗣️ Tietoa siitä, mistä hakea apua eri tilanteisiin, esimerkiksi oman tai läheisen mielenterveyteen, syömishäiriöön, itsetuhoiseen käyttäytymiseen tai alkoholin väärinkäyttöön. Tiedon tulee myös olla helposti saatavilla ja helppolukuista sekä sisältää yhteystiedot.
- 🗣️ Nuoria on hyvä muistuttaa – vaikka se voikin tuntua turhalta toistolta – että heillä on aina oikeus kääntyä kouluhenkilökunnan puoleen, kun he tarvitsevat vastauksia kysymyksiinsä tai haluavat puhua. Siitä huolimatta, että turvallinen aikuinen on jo monesti kysynyt oppilaan voinnista ja ehkä saanut torjuvan vastauksen, kysymys ei koskaan ole turha. Jatkaa parhaanne tekemistä, jotta kaikille nuorille pystytään luomaan turvallinen ilmapiiri.

Tuhannesti kiitoksia kaikille asiantuntijoillemme ja kontaktiverkostollemme 12 jäsenkunnassa! TE olette Decibel.

Aiemmat trendiraportit voi lukea verkkosivulla <https://www.decibel.fi/meista/decibelin-trendiraportit>.

Jos olette kiinnostuneita teemapaketeistamme, jotka voidaan toteuttaa myös etänä, ottakaa yhteyttä! (decibel@mustasaari.fi).

Ystävällisin terveisin

Decibel-tiimi